

KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK HELYZETE MAGYARORSZÁGON

BEVEZETÉS

A kis és középvállalkozások a rendszerváltás két évtizede alatt az átmeneti gazdaságok magánszektorainak jellemző útját járták. A KGST összeomlása és a Szovjetunió felbomlása következtében állami vállalatok százai mentek csődbe és alkalmazottai utcára kerültek. A piacgazdaság szabályozórendszere a nagy változást nem tudta lekövetni, a hazai kormányzati elit elsősorban a tömeges privatizációban látta a piacgazdaság kialakulásának lehetőségét, miközben elhanyagolta a KKV-kon alapuló magánszektor tudatos kialakítását. A KKV szektor kialakításának hiányzott a megalapozott tudományos alapja. Intézményi háttérrendszerünk a Visegrádi országok gazdaságpolitikájához képes fejletlen volt. Az emberek tömegével kerültek utcára és nagy részük kényszervállalkozó és önfoglalkoztató lett. Újabban a munkáltatók kényszerítik tömegével a munkavállalókat szinlelt szerződésekkel kényszervállalkozókká a munkáltatók foglalkoztatottakkal kapcsolatos közterheinek csökkentése céljából.

A kormányzat nem találta meg és ma sem érzi a KKV szektor politikai irányításának helyét és szerepét a gazdaságban. Ezt jól mutatja az a tény, hogy másfél évtizede két évnél hosszabb ideig nem töltötte be a KKV politikai és stratégiai irányítást egyetlen helyettes államtitkár sem. A jelenlegi szakállamtitkárnak pedig túl nagy a feladatköre ahhoz, hogy érdemben tudjon a KKV-kkal foglalkozni. Ennek is köszönhetően több területen is lemaradtunk nemcsak a fejlett országokhoz, de az új EU tagországok KKV szektorainak fejlettségéhez képest.

Hazánkban ma 2,7 millióan élnek a létminimum alatt. Szomorú, hogy évente 100 ember megfagy és a hajléktalanok száma meghaladja a 100ezret. Mintegy félmillió ember alultáplált, ebből 300ezer gyermek! 2006-ban a munkanélküliség emelkedése folytatódott, éves átlagban 7,5%-ra nőtt. 2009 végén a regisztrált munkanélküliek száma 445ezer volt, vagyis a munkanélküliség elérte a 10,5 %-ot, amire 1993 óta nem volt példa.. A munkanélküliség még nem érte el a tetőfokát, mivel a KKV-knál a csődhullám hatása 2010 első felében jeletkezik. A legveszélyeztetettebb csoportok a következők:

- nők – ha gyerekvállalás előtt vannak, azért, ha már utána, azért
- középkorúnál idősebb korosztály – ha elárulják az életkorukat, sokszor szóba sem állnak velük
- alacsony végzettségűek
- megváltozott munkaképességűek –tartós munkanélküliek – nehéz a visszailleszkedés a társadalomba
- büntetett előéletűek és
- romák

Ugyanakkor a munkavállalók száma 3 millió 788ezer volt. [1] Ez a szám 1,2 millióval kevesebb, mint a hazánkkal azonos népességű Cseh Köztársaságban. 2006-tól a munkanélküliek száma 40ezerral nőtt! A megnövekvő munkaerőpiaci aktivitást a versenyszféra nem képes felszívni. Magyarország mára „a három millió koldus országa lett” [2]

1. TÖRVÉNYI HÁTTER, ÁLLAMI IRÁNYÍTÁS

Az Országgyűlés a kis- és középvállalkozások (továbbiakban KKV) támogatásáról 1999. november 9-én fogadta el a **1999. évi XCV.** törvényt.[2] A törvény meghatározta, hogy mit értünk KKV-n és összefoglalta azok fejlesztését elősegítő állami támogatások finanszírozását a Gazdasági Minisztérium költségvetésében. Határozott kormányzati feladatokról és döntött egy a miniszter elnökletével létrehozandó Vállalkozásfejlesztési Tanács kialakításáról a kisvállalkozás-fejlesztési stratégia kialakítás elősegítésére.

2004. április 26-án az Országgyűlés hazánk EU-csatlakozása miatt új törvényt (**2004. évi XXXIV. tv**) törvényt fogadott el, amely módosította a mikro, kis- és középvállalkozások definícióját és új vállalokozási fogalmakat is bevezetett, mint az önálló vállalkozás, a partnervállalkozás és kapcsolódó vállalkozás (lásd az 1. számú mellékletet). A törvény meghatározta, hogy a kizárólag KKV-k fejlődését szolgáló támogatások finanszírozására létrehozza a Kis- és Középvállalkozói Célelőirányzatot a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium költségvetési fejezetében. A célelőirányzat központi költségvetésből biztosított forrásának összegét évente a központi költségvetés határozza meg.

2006. december 11-én az Országgyűlés elfogadta a **2006. évi CIX** törvényt, amely módosította a központi államigazgatási szervekre vonatkozó rendelkezéseket, és ez érintette a KKV törvényt is. [3] A korábbi törvényben szereplő miniszterek konkrét megnevezése helyett feladat és hatáskör ellátásával megbízott minisztereket jelöl ki. Ennek következtében a törvényben a KKV szektorért felelős gazdasági és közlekedési miniszter helyett gazdaságfejlesztési politikáért felelős minisztert jelölt ki. A törvény értelmében átalakították a Vállalkozásfejlesztési Tanácsot is, amelynek újjáalakuló ülése 2007. március 8-án volt, vagyis gyakorlatilag nem működött.

A Magyar Köztársaság Kormánya **A kis és középvállalkozások fejlesztési koncepcióját** 2007. február 7-én fogadta el. A fejlesztési koncepció kidolgozásánál a kormány abból indult ki, hogy bár több fontos területen (finanszírozás, információs technológiák használata, menedzsmentszolgáltatások igénybevétele) felzárkózási folyamat figyelhető meg, ugyanakkor a fejlett országokban működő kkv-khoz képest számottevő a lemaradásunk.

A kormányzat a kkv-politika legfontosabb elemének a **vállalkozási környezet javítását** tekintette. Ennek érdekében a GKM kidolgozta az "Üzletre hangolva" című programot a 2007-2013 időszakra, melyet 2007. végén beemelte vállalkozásfejlesztési stratégiájába. 2008.-tól a pénzügyi működés feltételeit az Új Magyarország Vállalkozás-fejlesztési Program keretében kívánja megteremteni. A program szépséghibája, hogy az erőforrás allokációval kapcsolatban csak a jó eredményt nyújtó hitelképes vállalkozásoknak kíván pénzügyi támogatást nyújtani, így várhatóan a nagyszámú munkanélküli és kezdő vállalkozás felzárkóztatására nem lesz lehetőség. Ez ellentmond az Európai Bizottság célkitűzéseinek.

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium 2008. május 15-től két új államigazgatási szervvé alakult át. A KKV politikáért felelős szervezet a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium lett. Az NFGM történetét bemutató kormányanyagból látható, hogy mennyire megalapozatlan és koncepció nélküli volt a hazai gazdaság, ezen belül a KKV-politika hazánkban. [4]

A kormány a kis- és középvállalkozások erősítését évek óta kiemelt, versenyképesség-javító tényezőként kezeli, hiszen a KKV-k kulcsfontosságú szerepet töltenek be a gazdaságban. Az ország gazdasági fejlődése csak akkor valósulhat meg, ha a vállalkozói kör teljes spektrumának teljesítménye érzékelhetően javul. Ez a fő célkitűzése a kormány által **2007.**

október 10-én elfogadott **2007-2013. évekre vonatkozó** kis- és középvállalkozás-fejlesztési stratégiának is.

A stratégia főbb céljai:

- a szabályozási környezet javítása,
- finanszírozáshoz jutás elősegítése,
- tudás és vállalkozói infrastruktúra fejlesztése,

amelyek a **kis- és középvállalkozások gazdasági teljesítményének javítását** szolgálják. A stratégia horizontális céljai a javuló termelékenység, a bővülő foglalkoztatás, az integrálódás a globális gazdaságba és hatékonyabb vállalatok közötti együttműködés megvalósítása.

A **szabályozási környezet** területét érintően a kormány 2008. szeptember 10-ei ülésén fogadta el a „**Kormány középtávú munkaprogramjának végrehajtásáról szóló**” **előterjesztést**. A közigazgatással összefüggő fejezetben célul tűzte ki a nemzeti szabályozásból adódó vállalkozói adminisztratív terhek folyamatos, 2012-ig legalább 25%-os csökkentését, amellyel eleget teszünk az Európai Tanács felkérésének, hogy a tagállamok határozzanak meg az EU 2007 márciusában elfogadott döntéséhez hasonló adminisztratív tehercsökkentési célértékeket, valósítsanak meg szigorúan ütemezett stratégiákat a nemzeti jogalkotásból adódó adatszolgáltatási kötelezettségek csökkentésére.

A középtávú munkaprogramban foglalt feladat végrehajtása érdekében került elfogadásra a piaci és a nem piaci szereplők adminisztratív terheinek csökkentésére, valamint az eljárások egyszerűsítésére és gyorsítására irányuló kormányzati programról szóló **1058/2008 (IX. 9.)**

Korm. határozat, amely:

- rövid távú (jellemzően 2009. közepéig végrehajtható) intézkedéseket jelöl ki az adatszolgáltatási kötelezettségek gyors egyszerűsítése érdekében.
- az egyes fókuszterületekkel kapcsolatos hosszabb távú (2010) intézkedési terv előkészítését a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter feladatául jelöli ki.

A Korm. határozat célja a megelőző másfél-két év kormányzati kezdeményezéseinek (**Deregulációs Program, Üzletre Hangolva, az egyes tárcáknál folyó ilyen irányú tevékenységek**) összefogása, megvalósításuk felgyorsítása, az állami erőforrások és intézkedések hatékonyabb összpontosítása, valamint azok alapelveinek és kereteinek egységes kijelölése. [5]

Jelenleg a KKV-politika irányítója Mester Zoltán versenyképességért felelős szakállamtitkár (Email: mester.zoltan@nfgm.gov.hu).

A KKV szektornak a gazdaságban betöltött jelentősége miatt külön szakállamtitkára van szüksége, aki az ágazat érdekeit a többi szaktárcával megfelelő súlyban összhangba tudja hozni.

2. A KKV SZEKTOR SZEREPE A MAGYAR GAZDASÁGBAN

Magyarország államháztartása folyamatosan deficites. A államadósság szintje 2007-ben az éves bruttó hazai termék (GDP) 66 %-ára nőtt. Egyedül 2006-ban az államháztartási hiány 9.2 % volt. A Magyar Nemzeti Bank 2010. februári jelentése szerint **az államháztartás bruttó, konszolidált, névértéken számításba vett (maastrichti) adóssága** 2009-ben a **GDP 78,3 százaléká**, összesen **20 396 milliárd forint**, azaz **fejenként bő 2 millió**.

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2010. április 1-i jelentése szerint a kormányzati szektor 2009. évi hiánya - az előzetes adatok szerint - 1.035 milliárd forint volt, a GDP 4 százaléka, ez a 2008. évihez képest 30 milliárd forinttal, GDP-arányosan 0,2 százalékponttal magasabb. Az **államadósság növekedésének oka** egyrészt a rossz gazdálkodás és a

negymértékű állami korrupció volt. Nem elkerülendő tény azonban az sem, hogy a feketegazdaságban, több milliárd adó forint tűnik el. Ugyanakkor a multinacionális cégek 6,5 milliárd euró-s profitot repatriáltak az elmúlt évben. Kormány által tervezett és az EU által is elfogadott konvergenciaprogram jelentős megszorításokkal és feszültségekkel jár. A reformcélok kidolgozatlanok, politikai adadályokba ütköznek, pl. az önkormányzati reform elégtelensége miatt. Az átgondolatlan és sokszor presztizsberuházásokra fordított hitelfelvételek évről évre növelik adósságszolgálati terheinket és egyre kevesebb forrás marad belső fejlesztésre, oktatásra és a lakosság egészségügyi állapotának megtartására.

A magyar gazdaságban a mikro, kis és középvállalkozások kiemelten fontos szerepet játszanak. A szektor működési helyzete, versenyképessége kihat a magyar gazdaság teljesítményére, és meghatározó módon befolyásolja a foglalkoztatást. 2008-ban a nyilvántartásba vett vállalkozások száma növekedett. A regisztrált vállalkozások száma 2008-ben meghaladta az 1,5 milliót. 2006-ban 1,184 millió regisztrált vállalkozás volt a gazdaságban, 2007-ben 50 ezerrel több. A növekedést a nyilvántartott egyéni vállalkozások számának kiugró növekedése okozta. Ennek oka, hogy az áfatörvény változásai miatt 2008-tól az östermelőknek is adószámmal kell rendelkezniük. A vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozók száma 400308 volt 2008 decemberében.

A KKV szektor működési helyzete, versenyképessége kihat a magyar gazdaság teljesítményére, és meghatározó módon befolyásolja a foglalkoztatást. A kilencvenes évek elején lezajlott változások következtében a kkv-k száma folyamatosan növekedett. Jelenleg ez a szektor adja a hazai vállalkozások 99%-át. A kis- és középvállalkozások a magyar GDP 45 %-át állítják elő, miközben a hazai foglalkoztatottak 60 %-a – több mint 2 millió fő – ebben a szektorban tevékenykedik.

A vállalkozások kétharmada egyéni, egyharmada társas vállalkozás. A vállalkozások számának alakulását az elmúlt három évben az egyéni vállalkozások arányának lassú csökkenése jellemezte. Párhuzamosan a társas vállalkozások aránya nő. A társas vállalkozásokon belül azonban a jogi személyiség nélküliek aránya csökken a jogi személyiségűekéhez képest. A jogi személyiségű társas vállalkozások száma nagyobb. A jogi személyiség nélküli vállalkozások között a betéti társaságok, a jogi személyiségűek között a kft-k dominálnak. A közkereseti társaságok, részvénytársaságok, szövetkezetek aránya töredéke az említettekének.

A regisztrált vállalkozások számának alakulása gazdálkodási formánként

Év	Egyéni	Kkt	Bt	Kft	Rt	Szövetkezet	Összesen*
2003	716 729	7 889	214 787	193 247	4 345	6 790	1 176 934
2004	717 323	7 725	219 023	209 720	4 357	6 532	1 198 628
2005	710 838**	7 483	220 955	224 146	4 371	6 230	1 208 780
2006	670 203**	7 244	221 152	238 411	4 373	5 860	1 183 953
2007	702 595**	6 868	218 307	257 347	4 493	5 488	1 233 704
2008	1 000 022**	6 486	211 823	292 165	4 828	5 245	1 561 446

Forrás: NFGM, 2009. http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/tab13_02_01hb.html?585

*A rovat egyéb vállalkozási formákat is tartalmaz, ezért a táblázat sorainak összege nem egyezik az összesen oszlop adataival.

** 2005-ben 469 809, 2006-ban 434 601, 2007-ben 425 950, 2008-ban 400 308 vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozást tartottak nyilván. A különbségek az adószámmal rendelkező magánszemélyeket fedik.

A mikro, kis- és középvállalkozások a működő összes vállalkozásból 99,9%-ot képviselnek. Ezen belül az alkalmazott nélküli/önfoglalkoztató, illetve 1-9 fős vállalkozásokat együttesen jelentő mikrovállalkozások aránya magas (az összes működő vállalkozás 95,1 %-a), amíg a középvállalkozásoké nemzetközi összevetésben alacsony. A magyar KKV-k átlagos mérete az EU régi országaihoz képest kicsi, 5 fő alatt van. Egyedül Görögország és Olaszországban kisebb ez a méret, mi Portugáliával vagyunk azonos szinten. A nagyvállalatok munkaerő részesedése nálunk egyharmad, ehhez hasonló helyzet csak a fejlett EU-s országokra jellemző.

A KKV-k a KSH 2009. szeptemberi előzetes adatai szerint 2008-ban az üzleti szférában foglalkoztatottak 72,8%-ának biztosítottak munkahelyet; a bruttó hozzáadott értéknek pedig több mint a felét, 2008-ban 55,4%-át állították elő; a nettó árbevételnek 2008-ban 61,3%-át realizálták; az exportból való részesedésük 2008-ban 27,8%, termelékenységük folyamatosan nő, bár a növekedés mértéke az elmúlt években lassult. [6] A KKV-k szerepe a foglalkoztatottságban kiemelkedő jelentőségű. A kényszervállalkozások nagy száma miatt azonban a KKV munkahelyek helyzete sokkal bizonytalanabb, mint a nagy vállalatoknál.

A NFGM a KKV szektor bemutató 2009-es jelentésében az alábbi megállapításokat tette [7]:

- A kis- és középvállalkozások alapvető szerkezeti jellemzői – számarányuk, részesedésük a jövedelemtermelésből, stb. – 2000 óta csak kismértékben változtak.
- Magas munkaerő- és alacsony tőkeigényű tevékenységet folytatnak.
- Nagyobb mértékben részesednek a foglalkoztatásból, mint az árbevételből vagy a jövedelemtermelésből.
- A kis- és közepes vállalkozások több területen (finanszírozás, menedzsment, infokommunikáció, stb.) tovább javultak. Teljesítményük azonban a fejlett országok kisvállalatainál kisebb. Szükséges, hogy versenyképességük – teljesítményük, hatékonyságuk, humántőke állományuk, stb. – érzékelhetően javuljon.
- 2007-ben a gazdaság növekedése lelassult, ami nem egyforma mértékben tükröződött a különböző méretű vállalkozások mutatóiban. Az adóbevallási adatok alapján megállapítható, hogy a kis- és közepes vállalkozások teljesítménye egészében nőtt.
- A nagyvállalatok és a külföldi tulajdonú vállalkozások térnyerése megállt, bizonyos területeken visszafordult. (Például részesedés a tőkéből, az árbevételből, az exportból, a hozzáadott értékből.)
- Mind az egyéni, mind a társas vállalkozásokban a foglalkoztatottság 2007-ben növekedett. Ezen belül a mikro-, kis- és közepes vállalkozások fontos szerepe a foglalkoztatásból tovább nőtt.
- Ugyancsak növekedett 2007-ben a mikro-, kis- és közepes vállalkozások részesedése a létrehozott hozzáadott értékből.
- A vállalkozások részvételének a vállalkozásközi munkamegosztásban egyik fontos mutatója a menedzsment – gazdasági, technikai, pénzügyi, stb. – szolgáltatások vásárlásának, piaci beszerzésének elterjedtsége. Az alkalmazott nélküli vállalkozások az egyes szolgáltatásfajtákból az átlagosnál kevésbé, a mikro-, kis- és közepes vállalkozások az átlagosnál nagyobb mértékben vásárolnak. A 2005-ben készült felmérésünkhöz képest 2007-ben és 2008-ban az 1–9 fős mikrovállalkozások aktivitása a menedzsment szolgáltatások értékesítési piacán jelentősen nőtt.
- A vállalkozások számítógép és internet használatában a jelentős változások folyamatosak. A vállalkozások közel kétharmadának van számítógépe. Általánossá vált, hogy a

számítógép használat egyben internethasználatot is jelent. (1999-ben a vállalkozások felének volt számítógépe és ezek harmadának volt csak internet-csatlakozása.)

- 2008-ban összességében a mikro-, kis-, és közepes vállalkozások hitelezésének növekedési üteme lelassult, elsősorban a kereskedelmi bankoknál. A bankokat óvatosabb hitelezés, a KKV-kat óvatosabb hitelfelvétel jellemzi. Kérdőíves felmérésünk szerint a nem bankképes kisebb vállalkozások gyakran nem vállalkozói, hanem személyi hitelekkel bővítik forrásaikat. A vállalkozói és személyi hiteleket együttesen nézve a vállalkozások több mint 40 százaléka vett fel hitelt vállalkozása működtetése, bővítése érdekében.
- A vállalkozások növekedését akadályozó tényezők vállalkozói megítélésének sorrendjében 2007-ben fontos változások történtek, amelyeket 2008-ban teljesen azonosan mértünk. A hazai kis- és középvállalkozók vállalkozásuk növekedését leginkább akadályozó tényezőnek a magas közterhek teljesítését és az adminisztrációs kötelezettségeket tekintik. A vállalkozások növekedését akadályozó tényezők sorrendje megváltozott: az erős verseny ismét a gazdasági szabályozás kiszámíthatatlansága mögé szorult.
- A kibontakozó válság hatására a mikro- és kisvállalkozások helyzetértékelése 2008-ban az előző, 2007-ben készült felmérésünkhöz képest romlott: mind a gazdaság helyzetét, mind a gazdaság kilátásait, mind a vállalkozások saját kilátásait illetően.
- A közepes vállalkozások helyzetüket jobbnak látják, a közeljövő kilátásait optimistábban ítélik meg, mint korábban.

A hazai KKV-k jövedelemtermelő képessége egytizede az EU15-ök átlagának. A vállalkozások csupán 20-22 százalékuk bankképes (uniós arány 70-85 %), és csak néhány százalékuk kapott érzékelhető segítséget a vállalkozásfejlesztési rendszerektől, a mikro-hitel program csak szűk körben nyújt a piacinál olcsóbb forrást. Ilyen hátránnyal nem lehet felvenni a hazai KKV-knak a versenyt az Európai Unió piacain. [6]

Az egyik legnagyobb probléma, hogy a magyar mikrovállalkozások teljesítménye (árbevétele), tőkeereje, vagyona lényegesen elmarad az EU15-ök átlagától. Ennek oka a multinacionális cégek kiemelt domináns szerepe és a kormányzat túlzott elkötelezettsége a multik irányában. (A Magyar KKV szektor SWOT elemzését a 2. számú mellékletben foglaltuk össze.)

Versenyképességi rangsor

A hazai KKV-szektor értékelésénél fontos tényező a **versenyképesség** elemzése és nemzetközi összehasonlítása. **A nemzetgazdasági versenyképesség azon tényezők, politikák és intézmények együttese, melyek meghatározzák a nemzet képességét olyan környezet kialakítására, amely több értéket hoz létre a vállalatok számára és nagyobb prosperitást biztosít a lakosságnak.** A közgazdászok egy része csak a termelékenység színvonalás tartja fontosnak az adott országban. Szerintük a **növekvő termelékenység, - mely az erőforrások jobb felhasználását eredményezi, - határozza meg a befektetések jövedelmezőségét, mely meghatározza a gazdaság növekedését. Így a versenyképesebb gazdaság közép-hosszú távon gyorsabban növekedhet.**

Ami hazánk nemzetközi versenyképességét illeti, mind a lausannei Vezetőképző és Gazdaságkutató Intézet (IMD), mind a genfi Világ Gazdasági Fórum (WEF), értékelése alapján elmaradunk a legfőbb régiós versenytársainkhoz képest.

A lausannei székhelyű **IMD (Institute für Management-Entwicklung) vezetőképző és gazdasági kutatóintézet** 1989-től kezdve évente publikálja a **World Competitiveness Yearbook** (Világ Versenyképességi Évkönyv) kiadványát. Ez 57 országot elemez 329 kritérium alapján. A

Az IMD módszertana a nemzeti környezet vizsgálatát négy fő tényező köré csoportosítja, ezek a gazdasági teljesítmény, a kormányzati hatékonyság, a versenyszféra/üzleti környezet hatékonysága és az infrastrukturális feltételek.

Az IMD Versenyképességi rangsora (2009-ben 2008-hoz viszonyítva)

USA	1	(-)
Hongkong	2	(+1)
Szingapúr	3	(-1)
.....		
Hollandia	10	(-)
Németország	13	(+3)
Ausztria	16	(-2)
Csehország	29	(-1)
Litvánia	31	(+5)
Szlovénia	32	(-)
Szlovákia	33	(-3)
Észtország	35	(-12)
Kazahsztán	36	
Bulgária	38	(+1)
Lengyelország	44	(-)
Magyarország	45	(-7)
Horvátország	53	(-4)
Románia	54	(-9)

Megjegyzés: a zárójeles sor a változást jelenti a 2008-as évhez képest. A pozitív előjel javulást jelent.

Magyarország 7 hellyel csúszott vissza a versenyképességi listán, Lényegében Románia kivételével valamennyi új EU-ország előttünk áll. A nagy fő komponens közül a magyar gazdaság teljesítőképesége javult, vagyis az összeomlást elkerültük, míg a kormányzati és üzleti élet hatékonysága, valamint az infrastrukturális feltételek romlottak a többi országhoz képest. A magyar gazdaság versenyképességi hátrányai között jelentős tényezők az egyik legmagasabb adósságállomány a GDP-hez viszonyítva, a nagyon alacsony gazdasági növekedés és rendkívül alacsony foglalkoztatottság. Rossz hatásfokú és munkavállalásra nem ösztönöz a meglévő szociális háló. Nálunk legnagyobbak a személyi jövedelemadó-terhek. A vizsgált országok közül nálunk legalacsonyabb a KKV-szektor hatékonysága, az egyik legkedvezőtlenebb a hitelhezjutás lehetősége. [8]

A **Világgazdasági Fórum (World Economic Forum WEF)** statisztikai adatok és 11000 vállalati vezető megkérdezése alapján készíti **Globális Versenyképességi Jelentését (Global**

Competitiveness Report). Ez a jelentés 133 országot foglal össze. A Globális Versenyképességi Index 121 mutató kombinációjából áll, ezek alcsoportjai a fő makrogazdasági feltételeket, a hatékonyságnövelő tényezőket, az innovációs tényezőket és az üzleti környezetet elemzik. A WEF 2009-2010-es jelentése szerint Svájc vezeti a versenyképességi rangsort az USA és Szingapúr előtt. Csehország a 31. helyen áll a tavalyi 33. helyhez képest, a szlovének a 37. helyre jöttek fel a 42. helyezéssel, Lengyelország 7 hellyel ugrott előre a 46. helyre az 53. helyről, Szlovákia a 47. helyen áll. Magyarország versenyképessége javult és a 2008-as 62. helyről az 58. helyre léptünk előre. Ennek ellenére az EU tagországok sereghajtói vagyunk. Csupán Bulgáriát, Görögországot, Lettországot és Romániát előzzük meg. Amíg a WEF szerint a makrogazdasági feltételek a hatékonyságnövelő intézkedések nyomán javultak, az innovációs és üzleti tényezők romlottak. [9]

Jóllehet a nemzetközi versenyképesség egyértelműen nem definiált, abban egyfajta viszonylagosság és a vizsgált országok különböző reáltevékenységének értékelése jut kifejezésre. Magyarország hasonló problémákkal küszködik, mint a többi közép-európai ország. A problémák okai

- a közbizalom súlyos hiánya;
- a politikai döntéshozók rendkívül negatív megítélése; és
- a korrupció kiterjedése. Ez utóbbi nálunk a legsúlyosabb.

A rosszabb magyar helyezés ugyanakkor néhány speciális tényezővel is magyarázható:

- miközben az adózási szabályok a közép-európai országok többségében versenyelőnynek minősülnek, nálunk kifejezett versenyhátrányként lépnek fel.
- ezzel párhuzamosan a közszolgáltatások minőségének, illv. az oktatásképzés alacsony színvonalú;
- a szociálpolitika esélyegyenlőtlenség-csökkentő hatásának megítélése is szignifikánsan rosszabb nálunk a visegrádi átlaghoz képest.

A Világbank értékelése

A washingtoni székhelyű Világbank 2004 óta jelenteti meg évente Doing Business kiadványát, amelyben az üzleti környezet alapján rangsorolja az országokat. Az intézet jelenleg a világ 183 országában vizsgálja, hogy milyen az üzleti légkör, hogyan haladnak az üzleti reformok, és mennyiben könnyítik a befektetők tevékenységét. [10] A Doing Business rangsor a vállalati működés tíz területét érintő komponensekből – alrangsorokból – áll, és az egyes komponenseken belül a felmérés konkrét, számszerűsíthető adatok alapján értékeli a szabályozás minőségét és a szabályozottság szintjét.

A Világbank szerint a Közép-európai országok üzleti környezetében jelentős változást hozott az EU-hoz való csatlakozás. Az átmeneti gazdaságú országok közül legjobb reformerek közé tartoznak Bulgária, Grúzia, Horvátország, Kirgizisztán és Macedónia. A világranglistán Észtország, Grúzia és Lettország az első 25 között van. A Világbank 2010-es jelentése szerint az üzleti környezetet tekintve a 47. helyen vagyunk. Ez meglehetősen visszalépésnek számít az előző évi 41. helyhez képest. A tíz komponenst tekintve csupán a külkereskedelem terén javítottunk, kizárólag a szállítási költségek – valószínűleg árfolyamváltozásból eredő – csökkentése következtében. Kimondottan sokat rontottunk – tíz hellyel visszaléptünk - a vállalkozáskezdés terén. Az adózás katasztrófális, a 122. helyre elegendő csak, ez a helyezés önmagáért beszél.

Az Európai Unióhoz újonnan csatlakozott államok közül Magyarországot Észtország (24. hely), Litvánia (26. hely), Lettország (27. hely), Szlovákia (42. hely), Bulgária (44. hely) előzik meg. Jelentős javulást ért el Szlovénia, amely a 58. helyről az 53. helyre került. Lengyelország változatlanul a 72. a rangsorban, míg Csehország 8 helyet visszaesve a 74. helyen áll. Az első három helyen változatlanul Szingapúr, Új-Zéland és az Egyesült Államok áll. [10]

A Doin Business rangsor élbolyába a korábbi évekhez hasonlóan távolkeleti (Szingapúr 1. hely, Új Zéland 2. hely, Hongkong 3. hely), angolszász (USA 4. hely, Egyesült Királyság 5. hely, Írország 7. hely, Kanada 8. hely) és skandináv országok (Dánia 6. hely, Norvégia 10. hely) tartoznak

VILÁGBANK ÜZLETI KÖRNYEZET 2009 ÉVI RANGLISTÁJA

					
ÜZLETI KÖRNYEZET	74/66	47/41	72/72	42/35	53/58
Üzletkezdés	113	39	117	66	26
Licenc-ügyek	76	88	164	56	59
Foglalkoztatottság	25	77	76	81	162
Tulajdonjog regisztráció	62	61	88	11	108
Hitelhez-jutás lehetősége	43	30	15	15	87
Beruházásvédelem	93	119	41	109	20
Adózás	121	122	151	119	84
Külkereskedelem	53	70	42	113	84
Szerződések betartása	82	14	75	61	60
Vállalkozás felszámolása	116	58	85	39	40

-22 -10 +28 -17 +16

<http://www.doingbusiness.org/>

KKV-k adóztatása

A hazai adórendszer a legbonyolultabb a KKV-szektor számára. A MAGYAR KÖZLÖNY 95. szám (2009.07.08): kihirdetve a 2009. évi LXXVII. Törvény (A közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvénymódosításokról).

Az alábbi 2010-re vonatkozó változásokat a haszonkulcs Kis és Középvállalkozások Portál alapján mutatjuk be: [12]

ÁFA

A kkv-k életére is hatással lesz a 2010-es ÁFA törvény-változás. A kkv-k képviselői örülnek, hogy az idei évtől egyszerűbbé vált az ÁFA-visszatérítés igénylése

SZJA

2010-től a személyi jövedelemadó (SZJA) felső sávhatára a jelenlegi 1,7 millió forintról 5 millió forintra nőtt. Egy bruttó 200.000,- forintot kereső munkavállaló 2010-ben éves

szinten 188.460,- forinttal többet vihet haza, mint 2009-ben, ez havonta 15 .705,- forinttal több, mint 2009-ben, ami csaknem 13%-os bérnövekedésnek felel meg. A bérnövekedés tovább növeli a munkavállalói stabilitást a kkv szektorban.

Társasági adó

A KKV-k többsége nem örül annak a szigorításnak, ami szerint 2010-től már azok a cégek is kapcsolt vállalkozásnak minősülnek, melyek között csak a tulajdonosok közeli hozzátartozói viszonya miatt áll fenn kapcsolat. Könnyítés viszont, hogy a kapcsolt vállalkozások közötti szerződésekben az ár dokumentálására évi 50 millió forint alatti ügyletek esetén egyszerűsített dokumentáció készíthető.

EHO

Az egészségügyi hozzájárulásról az **1998. évi LXVI. törvény** (a továbbiakban: Eho-tv.) rendelkezik. Az egészségügyi hozzájárulás bevezetésekor az volt a cél, hogy biztosítsák az egészségügyi szolgáltatásokra szolidaritási elv alapján jogosultak ellátásainak a pénzügyi fedezetét és az arányos közteherviselés elvét érvényesítsék. Az egészségügyi szolgáltatások finanszírozásához szükséges források kiegészítése érdekében egészségügyi hozzájárulást kell fizetni. Az egészségügyi hozzájárulás százalékosan meghatározott, adó jellegű fizetési kötelezettség. (Eho-tv. 1. §). Azon jövedelmek után kell százalékos mértékű eho-t fizetni, amelyek nem viselnek társadalombiztosítási járulékfizetési terhet

2010-től a kifizető által fizetett 11%-os egészségügyi hozzájárulás 27%-ra emelkedik. Egyedül a bérbeadásból származó jövedelem nem lesz %-os eho köteles, ha összevontan adózik, a korábbiak közül. A tételes EHO megszűnt, amely főként a kkv-kat hozza 2010-ben előnyösebb helyzetbe. A foglalkoztatás terheinek csökkentésével ugyanis több marad a vállalkozóknál, akik ezáltal többet fordíthatnak fejlesztésre, munkaerőbővítésre

Fejlesztési adókedvezmények

2010-től lehetővé teszik, hogy kkv-k esetén legalább 500 millió forint nagyságú beruházáshoz igényelt fejlesztési adókedvezmény alkalmazhatóságához a vállalat vagy a létszámot, vagy a bérköltséget (választása szerint) a beruházás megkezdését megelőző három adóév átlagához viszonyíthassa. Természetesen ezt a választást a kkv-knek be kell jelenteniük a Pénzügyminisztérium felé, továbbá az adókedvezmény 10 éves időtartamába nem számít bele a felfüggesztett időszak

A vállalkozás érdekében felmerülő költségek

2010-től az adott vagy kapott támogatás, térítés nélkül átadott, vagy átvett eszköz, térítés nélkül nyújtott, vagy kapott szolgáltatás, ellenérték nélküli tartozásátvállalás következtében elszámolt ráfordítások minden esetben a vállalkozás érdekében felmerült költségeknek minősülnek, így nem kapcsolódhat hozzájuk adóalap-növelő tétel.

Személyi jövedelemadó

Személyi jövedelemadó tekintetében Magyarország állampolgárai fizetik a legnagyobb adót valamennyi OECD országok közül. 2006-ban a központi kombinált személyi jövedelemadó mértéke 54 %, a teljes adómérték 68,3 % volt, szemben a cseh 16,6 % ill. 29.1 %, a lengyel 9,1 % ill. 35 %, szlovák 16,5 % ill 19.9 %-al.[11] Lényegében nem

maradt forrás gazdaságfejlesztésre, a kormány pedig gazdaságélénkítési programok helyett adóterheket növelő intézkedéseket fogantatosít reformpolitíájja keretében.

KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÓI CÉLELŐIRÁNYZAT (KKC)

A KKV-k fejlődését szolgáló Kis- és Középvállalkozói Célelőirányzat (KKC) központi költségvetésből előirányzott összege rendkívül alacsony. 2000-ben 5,23 milliárd forintot, 2001-ben 12,2 milliárd és 2003-ban 20 milliárd forint volt a támogatás. 2004-ben csak 13,4 milliárd forint támogatást irányoztak elő, de ezt a költségvetés takarékosági intézkedések miatt 10,4 milliárd forintra mérsékelte. 2005-ben mindössze 3,567 milliárd forint jutott a támogatásra, míg 2006-ban 3,706 milliárd forintot irányoztak elő. A Magyar Köztársaság költségvetése 2007-re csupán 3,26 milliárd forintot irányzott elő. Ha ezt az összeget összevetjük a mindössze 2 km hosszúságú Köröshegyi völgyhíd kivitelezésére fordított 41,5 milliárd forinttal, láthatjuk, hogy mennyire cinikus a kormányzat KKV fejlesztési politikájja. Az új törvény hangsúlyozta, hogy a KKV-k támogatásának nem egyedül a KKC az eszköze, hanem más források is rendelkezésre állnak. Ilyenek például a Beruházásösztönzési Célelőirányzat, a Nemzeti Beruházásösztönzési Célelőirányzat, Energiafelhasználási Hatékonyság Javítása Célelőirányzat, az ITDH Befektetésösztönzési és Kereskedelemfejlesztési Tanácsadás Célelőirányzat. A 85%-ban KKV szektorhoz tartozó túsztikai vállalkozások támogatására létrehozott Turisztikai Célelőirányzat 2004-ben a GKM-től átkerült az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztériumhoz.

Össességében, ha a KKV szektor gazdaságban betöltött szerepét figyelembe vesszük, akkor megállapítható, hogy a KKV-k fejlesztésére fordított kormányzati források mértéke rendkívül alacsony. 800000 működő vállalkozással számítva a közvetlen KKV támogatások összege 1 vállalkozásra vetítve nem éri el az 5000 forintot!

TENNIVALÓK – AZ ERENET GYŐRI NYILATKOZATA

AZ ERENET MAGYAR TAGOZATÁNAK JAVASLATAI EGY ÚJ KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁS-FEJLESZTÉSI POLITIKA KIDOLGOZÁSÁHOZ

A mikro-, kis- és középvállalkozási (továbbiakban KKV) szektor a hazai gazdasági élet meghatározó eleme. Annak működési jellemzői, versenyképessége kihat a magyar gazdaság teljesítményére, és meghatározó módon befolyásolja a foglalkoztatást. A kilencvenes évek elejétől lezajlott változások következtében a KKV-k száma folyamatosan növekedett, és jelenleg ez a szektor adja a hazai vállalkozások 99%-át. A kis- és középvállalkozások a magyar GDP több mint felét állítják elő, miközben a versenyszférában foglalkoztatottak több mint 70 %-a ebben a szektorban tevékenykedik. A Közép-európai Egyetemek Vállalkozásoktatással és Kutatással Foglalkozó Hálózatának –ERENET¹ - Magyar Tagozata, amely 14 hazai egyetem és főiskola, a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Vállalkozásfejlesztési Hálózat Konzorcium legjobb szakértőiből áll. Az ERENET évek óta

¹ EntREpreneurship NETwork

figyelemmel kíséri a hazai KKV-szektor helyzetének alakulását és összehasonlítja Közép-Kelet-Európa és az EU országaival. Az ERENET Magyar Tagozata 2010. március 27-én a győri Széchenyi István Egyetemen „Hazai KKV politika – Értékelés és lehetséges kitörési pontok” c. műhelymunka keretében értékelte a jelenlegi helyzetet, megvitatta a szükséges változtatási irányokat, és a 2010. áprilisi választások után megalakuló magyar kormány részére az alábbi fejlesztési irányokat javasolja:

1. ***A KKV-k adminisztratív terheit*** 2012 végéig ***legalább 25%-kal javasoljuk csökkenteni*** az Európai Bizottság elvárásaival összhangban.
2. Az élőmunka terheinek jelentős csökkentése érdekében az ***adó- és járulérendszer területén átgondolt és átfogó változtatásokat javasolunk***. Csökkenteni kell az adó- és járulékbefizetési kötelezettségek számát és mértékét, össze kell vonni a vállalkozókat terhelő adó- és járulékbevallásokat és kiszámíthatóvá kell tenni az adózási rendszert.
3. Ki kell dolgozni és működtetni kell a vállalkozások, különösen ***az innovatív és versenyképes induló vállalkozások*** új támogatási rendszerét, amely képes ellensúlyozni a KKV-k versenyhátrányait is. (A támogatás rendszere legyen hozzáértő, felesleges adminisztrációtól mentes és stabil.)
4. Az új Kormány tűzze célul a vállalkozói kultúra népszerűsítését, a ***vállalkozói készség és ismeretek erősítését***.
5. A vállalkozások számára ***biztosítani kell az esélyegyenlőséget***, tulajdoni formára, méretre és egyéb jellemzőkre tekintet nélkül.
6. ***A KKV-k pénzügyi és támogatási rendszere nem piackonform elemeinek*** (pl. vissza nem térítendő támogatások, nemzetközileg alacsony versenyképességű ágazatok támogatása) ***átalakítását javasoljuk***.
7. ***A mikro- és kisvállalkozások támogatását*** az eddigiekhez képest ki kell szélesíteni a teljes életciklusra vonatkozóan. A mikrohitel és a hitelgarancia rendszerét és annak állományát erősíteni kell, kiegészítve azt oktatással és tanácsadással.

8. Fontosnak tartjuk a *vállalkozói társadalom* megteremtését. Ennek érdekében nagyobb mértékben szükséges támogatni a köz- és felsőoktatásban a vállalkozói kultúra erősítését és a vállalkozói ismeretek oktatását. Javasoljuk ezen ismeretkörök beépítését a közoktatási tantervekbe. A felsőoktatásban minden képzési területen elő kell segíteni a tantervekbe illesztett és az azokon kívüli gyakorlatorientált vállalkozásoktatást.

9. A kormányzati KKV-politika legyen átlátható, stabil és hosszútávon kiszámítható. A szerteágazó és nagyszámú KKV-fejlesztési infrastruktúra összehangolására és tevékenységük eredményességének növelésére létre kell hozni megfelelő jogkörrel egy *Nemzeti Kisvállalkozás-fejlesztési Ügynökséget* – hasonlóan más Visegrádi országok és Szlovénia gyakorlatához – meglévő intézmények számának drasztikus csökkentése mellett.

10. Erősíteni kell a *rendszeres társadalmi párbeszédet* a KKV-szektor képviselői, a gazdaságpolitikai döntéshozók és a nem gazdasági közösségek között (pl. oktatás, non-profit szervezetek).

Győr, 2010. március 27.

Irodalom

- [1] <http://www.boon.hu/hirek/gazdasag/cikk/ennyi-munkanelkuli-van-most-magyarorszagon/cn/news-20100106-10144629>
- [2] Lázadás a hárommillió koldus országában. Magyar Hírlap, 2008. február 25. szám
- [3] 1999. évi XCV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról
- [4] <http://www.nfgm.gov.hu/bemutakozunk/miniszterium>
- [5] Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, 2010. február 18-i jelentése
<http://www.nfgm.gov.hu/feladataink/kkv/vallpol>
- [6] NFGM: A kis- és középvállalkozások helyzete 2008 jelentés, 2009, ISSN 1416-2334
- [7] u.a.
- [8] NFGM: Áttekintés Magyarország versenyképesség helyzetéről. 2009. december 31.
- [9] World Economic Forum: The Global Competitiveness Report 2009-2010, 2009
- [10] <http://www.doingbusiness.org/exploreconomies/?economyid=87>
- [11] OECD Adózási Adatbázis, www.oecd.org/ctp/taxdatabase
- [12] <http://haszonkulcs.hu/adozas>

1. számú melléklet

2004. ÉVI XXXIV TÖRVÉNY
A KIS ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOKRÓL, FEJLŐDÉSÜK TÁMOGATÁSÁRÓL

2005. január 1-től érvényes
(kivonat)

A kis- és középvállalkozások meghatározása

3. § (1) KKV-nak minősül az a vállalkozás, amelynek

- a) összes foglalkoztatási létszáma 250 főnél kevesebb, és
- b) éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfő-összege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

(2) A KKV kategórián belül **kisvállalkozásnak minősül** az a vállalkozás, amelynek

- a) összes foglalkoztatási létszáma 50 főnél kevesebb, és
- b) nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

(3) A KKV kategórián belül **mikrovállalkozásnak számít** az a vállalkozás, amelynek

- a) összes foglalkoztatási létszáma 10 főnél kevesebb, és
- b) nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

(4) Nem minősül KKV-nak az a vállalkozás, amelyben az állam vagy önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdonosi részesedése – tőke vagy szavazati joga alapján – külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25%-ot.

4. § (1) Önálló vállalkozás az a vállalkozás, amely nem minősül a (2) bekezdésben foglaltak alapján partnervállalkozásnak, illetve a (3)-(6) bekezdésben foglaltak alapján kapcsolódó vállalkozásnak.

(2) **Partnervállalkozás** az,

- a) amely a (3)-(6) bekezdésben foglaltak alapján nem minősül kapcsolódó vállalkozásnak, és
- b) amelyben más vállalkozásnak kizárólagosan vagy több kapcsolódó vállalkozásnak együttesen, illetve amelynek más vállalkozásban kizárólagosan vagy több kapcsolódó vállalkozással együttesen a tulajdoni részesedése - jegyzett tőkéje vagy szavazati joga alapján - legalább 25%.

(3) **Kapcsolódó vállalkozások** azok, amelyek egymással az alábbiakban felsorolt valamely kapcsolatban állnak:

- a) egy vállalkozás egy másik vállalkozás tulajdoni részesedésének (részvényeinek) vagy a szavazatának a többségével rendelkezik, vagy
- b) egy vállalkozás egy másik vállalkozásban jogosult arra, hogy a vezető tisztségviselők vagy a felügyelő bizottság tagjai többségét megválassza vagy visszahívja, vagy
- c) egy vállalkozás egy másik vállalkozás felett a tulajdonosokkal (részvényesekkel) kötött szerződés vagy a létesítő okirat rendelkezése alapján - függetlenül a tulajdoni hányadtól, a szavazati aránytól, a megválasztási és visszahívási jogtól - döntő irányítást, ellenőrzést gyakorol, vagy
- d) egy vállalkozás egy másik vállalkozásban - más tulajdonosokkal (részvényesekkel) kötött megállapodás alapján - a szavazatok többségét egyedül birtokolja.

Forrás: részletes magyarázatot lásd a

http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/sme_definition/index_hu.htm dokumentumban.

2. számú Melléklet

A MAGYAR KKV SZÉKTOR SWOT-ELEMZÉSE

ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none">• A Magyar vállalkozói törvénykezés megfelelő alapot teremt vállalat alapításra. Egyszerűsített és olcsóbb vállalkozásindítás a 2007. évi LXI. törvény értelmében;• 1.2 A 1050/2007.(VII.3.) Korm határozat szerint az “egyablakos-rendszer” – ha széleskörűen beindul - könnyíti a kezdő vállalkozók vállalkozáslétesítéssel kapcsolatos gondjait;• Vállalkozóink általában rugalmasak és gyors alkalmazkodó képességgel rendelkeznek;• Megjelent egy új vállalkozói generáció;• Az egyszerűsített vállalkozói adó – eva - könnyíti a kisvállalkozások adózását;• Az Európai Bizottság Info Központjai szolgáltatásaival támogatja a Magyar KKV-k piaci szereplését;• Az üzleti inkubátorrendszer segíti a kezdő vállalkozások beindulását;• Javulás figyelhető meg a KKV-k hitelezésében: a Széchenyi kártya konstrukciónak pozitív hatása van;• A faktoring szolgáltatói program segítheti a mikro és kisvállalkozások likviditási gondjait;• A korábban megszerzett nagyvállalati gyakorlati tapasztalatok és ismeretek jó alapot adnak a vállalkozáshoz;• Széleskörű tudományos kutatói háttér (egyetemi vállalkozói tanszékek, ERENET hálózat, stb) áll rendelkezésre a törvényhozók és kormányzati stratégiakészítők részére.	<ul style="list-style-type: none">• Kedvezőtlen makrogazdasági folyamat, óriási és növekvő nemzetgazdasági hitelállomány, átgondolatlan és lassú konvergenciafolyamat;• Duális gazdasági szervezet, rendkívül erős és kormány által kiemelten támogatott multinacionális jelenlét és gyenge, sebezhető hazai KKV szféra;• A multinacionális cégek erőfölényükkel visszaélnék hazai KKV beszállítóikkal szemben;• Ötvennél többféle adófajta, kiszámíthatatlan adózási rendszer;• Nagylátszámú a nem hatékonyan irányított és alacsony tőkefelhasználású vállalkozások aránya;• A hazai vállalkozások nem felkészültek tevékenységük nemzetközivé tételére;• Nagymértékű a körbetartozás és a számlák kiegyenlíthetlensége;• A vállalkozások kevés külső forrást tudnak bevonni működésük és növekedésük finanszírozásához a fejlett országokban működő vállalkozásokhoz képest (nálunk csak 15-20% ez az arány a fejlett régi EU-s országok 80 %-os gyakorlatához képest);• A kötelező elektronikus adóbevallás jelentős adminisztratív és pénzügyi terheket jelent a KKVknek;• Hiányzik a vállalkozói kockázatvállalási készség és alacsony a vállalkozói kultúra;• Jelentős a feketemunka aránya;• A Magyar munkaerőpiac struktúrája kedvezőtlen.• A kormányzati KKV támogatási rendszer szerteágazó, nehezen átlátható;• A parlamenti pártok KKV támogató politikában se egységesek;• A Magyar Parlament nem tárgyalja kellő súllyal a KKV szektor helyzetét és támogatási rendszerét.

LEHETŐSÉGEK	FÉLELMEK
<ul style="list-style-type: none">• A Széchenyi kártya egyszerűsített eljárású forgóeszköz finanszírozást biztosít a megfelelő múlttal rendelkező KKVk számára;• Az EU belső piaci rendelkezései miatt az értékesítés külpiazi feltételei kedvezőek;• Az alacsonyabb munkaerőköltségű országokkal (Horvátország, Románia, Szerbia, Ukrajna,) szemben a magyar cégek K+F fejlesztésekkel, innovatív megoldásokkal versenyképesek lehetnek;• Az EU Kisvállalkozások Európai Chartájához való csatlakozás alapján a kormányzat célul tűzte ki a KKV-k adminisztratív terhek csökkentését;• Hazai KKV-k integrálódási lehetőségei és hálózati kapcsolatok elősegítése kormányzati PPP konstrukcióban (beszállítói programok segítése);• Vállalkozói tanácsadó rendszer kialakítása segítheti a vállalkozók versenyképességének javítását;• A kisebbségek részére célirányos vállalkozásfejlesztési programokat lehet kialakítani;• Az Európai Bizottság 2007-2013 évi Versenyképességi és Innovációs Keretprogramja lehetőséget fog nyújtani innovatív vállalkozások számára;• Az Európai Bizottság JEREMIE segítheti a mikro-, kis- és közepes vállalkozások finanszírozási forrásokhoz jutását, elsősorban a nem bankképes vállalkozásoknak bázist teremtésével.	<ul style="list-style-type: none">• A KKV szektor fejlődése lelassult és egyre nagyobb a versenyhátrány a nagyokkal szemben;• A növekvő adóprés a saját források felhalmozását csökkenti;• A a multinacionális cégek agresszív politikája miatt csökken a hazai KKV-szektor szereplőinek száma;• A kedvezőbb gazdasági környezet miatt növekszik a szomszédos országokba áttelepülő és ott adózó KKV-k száma;• A vállalkozások növekvő hányada mutat ki veszteséget, ami azok felbomlásához, likvidálásához vezet• Rendkívül bonyolult a komplikált közösségi előírások átvételi rendje. A Magyar Hatóságok inkább büntetnek, mintsem segítenék azok megértését és bevezetését;• A tervezett piaci kamatozású mikrofinanszírozás nem segíti a tőkeszegény új önfoglalkoztatói réteg piacrajutását;• A média számára nem sikk a becsületes, szociálisan érzékeny és innovatív vállalkozói portré bemutatása, ezáltal a társadalom dezinformálódik az igazi vállalkozói attitűdről• A pillanatnyi nyereségérdekeltség miatt háttérbe szorulnak a fenntartható fejlődés szempontjai• A KKV-k nem kapnak elég információt és vezetési tanácsot, így versenyképességük a többi régi és új EU tagországok vállalkozóihoz képes romlik

Forrás: Szerző értékelése